

частини проведення виборів. Усі ці чинники актуалізують на філософсько-теоретичному і практичному рівні питання про досягнення цілей виборчого процесу: народ реалізовує суверенітет чи є способом легітимізації влади, справжній вплив на яку здійснюють представники окремих фінансово-промислових груп [5, с. 70]?

Вирішити надважливу для державотворення проблему формування політичних партій на ідеологічній основі в короткостроковій перспективі не прогнозується можливим. Воно потребує поетапної, системної, скоординованої, кропіткої та масштабної роботи, спрямованої на політичне просвітництво громадян України. У цьому контексті роль освіти, науки, інтелігенції, громадських організацій і засобів масової інформації є ключовою.

Список використаних джерел

1. Duverger M. Political Parties: Their Organisation and Activity in the Modern State by Maurice Duverger. Methuen, 1954. 439 p.
2. Голос України. 2020. № 212 (7469). 17 листоп. С. 7.
3. Гошовська В. А. Парламентаризм : підручник. Київ : НАДУ, 2016. 672 с.
4. Костицький М. В., Годованець В. Ф., Ткаченко Т. С. Українська національна ідея: історико-правовий аспект становлення, чинники, що сприяють її утвердженню. *Вісник Львівського університету внутрішніх справ*. 2001. № 1. С. 3–11.
5. Кушакова-Костицька Н. В. Право на інформацію в інформаційну епоху (порівняльне дослідження): монографія. Київ : Логос, 2018. 271 с.
6. Павленко Ю., Храмов Ю. Українська державність у 1917–1919 роках (історико-генетичний аналіз). Київ : Монускрипт, 1995. 263 с.

Елховський Ігор Вікторович,
асистент кафедри криміналістики
Національного університету «Одеська
юридична академія», старший викладач
кафедри психології Національного
університету «Одеська юридична академія»

ДЕЯКІ АСПЕКТИ КОМПАРАТИВНОГО АНАЛІЗУ КАТЕГОРІЙ «СМИСЛ» У ФІЛОСОФІЇ ТА ПСИХОЛОГІЇ

У сучасній психології існують такі поняття як: ціннісно-смилова сфера, смисложиттєві орієнтації, смисложиттєві парадигми, ціннісно-смилова сфера, смисл життя, особистісний смисл – всі вони в своїй основі спираються на центральне, ключове поняття «смысл». Це достатньо складне поняття для вивчення та визначення. У психології воно є ґрунтовним для розуміння процесів мислення, зародження та розвитку процесів розуміння, співвідношення людини її свідомості з світом і іншими людьми, становлення людини як особистості,

орієнтацією людини в світі, формуванням принципів, цінностей тощо. З іншого боку, це поняття є ключовим поняттям у філософії та логіці, за допомогою якого також розглядаються проблеми існування свідомості та мислення, питання зв'язку мислення та мови, процеси розуміння, утворення нових смислів, місця людини у Бутті тощо.

Як ми бачимо, філософія, і психологія мають спільну область дослідження, отже цілком очікувано, що, незважаючи на різну методологію, вони робили однакові кроки на шляху дослідження цього феномену, висували схожі ідеї щодо розуміння поняття «смысл». На цих схожих моментах будемо акцентувати увагу.

Потрібно зазначити, що у філософських дослідженнях «смысл» є категорією, а не просто поняттям. Як зазначає Л.М. Сумарокова: «Категорія – це таке поняття, яке має більший ступінь загальності, значущості в певній сфері знання та яке виконує додаткову функцію, – функцію зв'язку, об'єднання між собою інших понять всередині теорії, групи теорій або теоретичної і практичної сфер наукової діяльності» [1, с. 41]. Як ми бачимо, «смысл» виконує саме таку функцію і в межах психологічної науки, отже ми можемо вважати що «смысл» є категорією в межах психології теж, оскільки воно є «кореневим» за змістом поняттям, з якого і на підставі якого утворюються багато інших понять.

Звертаючись до робіт, присвячених аналізу категорії «смысл» та розвитку уявлень про цей феномен, ми побачили наступну закономірність: всі концепції смыслу у психології та філософії можна поділити на односторонні (монологічні) та двосторонні (діалогічну).

У філософії основними питаннями щодо розв'язання проблеми смыслу були наступні питання як пов'язаний смысл, що є у свідомості людини, з об'єктивним світом; смысл є продуктом індивідуальної свідомості або смисли існують об'єктивно; свідомість продукує смисли та виражає їх у мові, чи мова, тексти містять смисли, які засвоює індивідуальна свідомість [2]. І.І. Матюшина по характеру відповіді на ці запитання виділяє три підходи до дослідження смыслу: «менталістський» (смысл утворюється у свідомості людини), «формалістський» (джерелом і носієм смыслу є мова) та комунікативний (смысл є продуктом комунікативної взаємодії свідомостей) [2, с. 9–11]. Провідною концепцією у сучасних філософських дослідженнях є комунікативна концепція смыслу. Смысл в них розглядається як складна система: «Смысл – завжди результат синтезу мовних, мовленнєвих значень текстів з концептами-константами життєвого світу комунікантів..» [3, с. 86].

Психологічне дослідження смыслу ставило наступні запитання: чи є смысл феноменом об'єктивної чи суб'єктивної реальності; що інтегрує смысл: життєву позицію чи розуміння навколишнього світу, яку функцію свідомості виконує смысл [4]. Щодо відповіді на ці питання відомий дослідник Д. О. Леонтьєв також структурує всі концепції смыслу на три групи, але не надає цим групам назву. До першої групи відносяться концепції, які вважають що смысл є продуктом індивідуальної свідомості, способом упорядкування цієї

свідомості. Ця група концепцій аналогічна «менталістським» концепціям. Друга група вважає що смисл є феноменом об'єктивної дійсності та прояснення смислу – це об'єктивна вимога, це розуміння смислу аналогічно «формалістським» концепціям. І третя група вбачає смисл в інтерсуб'єктивних взаємодіях, у зв'язку між особистістю та суспільством, ці концепції можна назвати комунікативними. [4, с. 68]. Проте, Д.О. Леонт'єв розвиває ще один підхід до аналізу смислу – діяльнісний підхід, який виходить за межі вищезазначених парадигм [4, с. 83–392], і саме цей підхід є провідним у сучасній психології [5].

Отже, порівняльний аналіз розвитку концепцій смислу дає можливість побачити як філософська та теоретико-психологічна думка рухалися майже паралельно одна одній у дослідженні феномену смислу, а також дає можливість проаналізувати, в яких моментах ці дві науки, які мають певні спільні предмети дослідження, можуть взаємозбагатити одна одну. Психологія може вивести поняття «смисл» на рівень категорії, а філософія може розвивати далі теорію смислу, беручи до уваги ті психологічні ідеї, які ще не були філософами переосмислені.

Список використаних джерел

1. Сумарокова Л.Н. Юридическая логика: коммуникативная концепция : монография. Одесса: Феникс, 2015. 204 с.
2. Матюшина І.І. Комунікативна природа смислу: автореф. дис....канд. філос. н. Одеса, 2007. 20 с.
3. Матюшина И.И. Смысл как системное образование. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. 2016. № 10. С. 83–86.
4. Леонт'єв Д.А. Психология смысла. Природа, строение и динамика смысловой реальности. М.: Смысл, 2003. 448 с. URL: https://lib.uni-dubna.ru/search/files/psy_leo_psy_smisla/1.pdf.
5. Шевченко Н. Розвиток уявлень про категорію «смисл» у психологічній теорії діяльності. *Теоретична психологія*. 2012. № 1. С. 82–88.

Заболоцький Павло Валентинович,
здобувач ступеня вищої освіти магістра
за спеціальністю «Психологія» ННІЗДН
Національної академії внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ОСОБИСТІСНОГО ЗРОСТАННЯ ПРАВООХОРОНЦІВ

Темпи і якість перебудови ОВС як найважливішого елемента соціальної структури, насамперед, залежать від рівня професіоналізму людей, які займаються правоохоронною діяльністю. Той факт, що професіоналізм припускає наявність деякої сукупності знань, умінь і навичок, не викликає сумніву. Але не меншого значення має наявність необхідних особистісних якостей, що сприяють мотивації співробітників до правомірної поведінки та забезпечують довіру суспільства до правоохоронних органів. Аналіз особистості